

QUAN UNA VIDA ACABA, UNA NOVA COMENÇA

Luisina Del Ministro,
Aina Pernia,
Marta Sagarra,
Emma Chamorro,
María José Ciuró i
Mariona Artero

MOVIMENT MAKER
A L' EDUCACIÓ INFANTIL

DADES GENERALS DE L'ACTIVITAT

UNIVERSITAT

ASSIGNATURA I
PROFESSORAT

PROCESSOS EDUCATIUS I
D'APRENTATGE 0-6
ANYS

NOMBRE D'ALUMNES

19 (aprox 20)

CENTRE EDUCATIU
PARTICIPANT

MOVIMENT MAKER
A L' EDUCACIÓ INFANTIL

DISSENY D'UNA PROPOSTA MAKER PER A L'EDUCACIÓ INFANTIL

Creiem que a l'Educació infantil el moviment maker és molt important, perquè ajuda els infants a potenciar la seva creativitat, treballar les seves habilitats motores i la responsabilitat amb el medi ambient i el reciclatge.

La proposta que volem oferir a l'escola és l'oportunitat de crear titelles a partir de materials reciclats i que a partir d'aquí els infants expliquin el personatge que ha creat. Aquesta activitat combina la creativitat amb la consciència ambiental, ja que permet donar una nova vida als materials. A més, quan els infants veuen resultat tangible al seu esforç i a les creacions fetes amb les seves pròpies mans, experimenten una satisfacció personal que fomenta la seva autoestima i confiança.

En la proposta hi ha molta varietat de material, tant de textura, formes, mides, entre d'altres. Aquesta varietat té moltes potencialitats i obre moltes possibilitats de disseny de titelles, per tant, fomenta la creativitat i l'experimentació dels infants.

OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT

- **Desenvolupar les habilitats motrius a partir d'activitats que impliquin moviment i joc cooperatiu en un entorn lúdic.**

Mitjançant la creació de les titelles com a manualitat es treballa diferents elements motrius, ja que utilitzen la seva motricitat fina quan enganxen, lliguen, retallen els diferents materials proposats per crear el titella. La coordinació òcul-manual i el control de la força són clau pel desenvolupament evolutiu dels infants.

- **Potenciar la imaginació i la creativitat a través de l'experimentació amb materials inespecífics i joc simbòlic durant l'activitat.**

El segon objectiu està enfocat a fomentar la imaginació i el pensament divergent dels infants, ja que són elements molt enriquidors pel desenvolupament infantil perquè estimulen diferents aspectes de l'infant com fomentar l'autoestima i la seguretat en uns mateixos, adquisició d'habilitats socials –especialment pel que fa a l'empatia–, també és una eina pel desenvolupament del llenguatge, entre altres beneficis.

Aquest objectiu s'assolirà oferint temps d'exploració i de creació. La selecció de materials inespecífics és un element clau per aquest desenvolupament de la imaginació i la creativitat, ja que un sol objecte pot tenir més d'un significat segons el desig de cada infant.

OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT

- **Fomentar valors de sostenibilitat utilitzant materials reciclats i reutilitzats.**

El nostre tercer objectiu va enfocat a fomentar el pensament de sostenibilitat als infants a partir de presentar diversos materials reciclats i que es puguin adonar que amb un objecte del dia a dia poden crear molts elements i joguines diferents per distreure's. D'aquesta manera s'adonen que reciclar material que en un principi pot semblar que ja no té vida útil pot adquirir noves utilitats, una segona vida.

- **Estimular la comunicació i l'expressió oral de la llengua catalana participant en conversacions, jocs i interaccions.**

Finalment, per acabar amb els objectius, també volem focalitzar-nos a l'ús del català per poder treballar-lo i contribuir que els infants l'adquireixin. Per aquest motiu, al final de l'activitat es crea un espai on els infants mostren la titella creada i la presenten. D'aquesta manera, també mitjançant el nostre suport, contribuïm a treballar la confiança per parlar en públic i, en alguns casos, amb un idioma que no és el principal de l'infant.

NECESSITATS DELS INFANTS DE D'15

- **Desenvolupar habilitats motores**

Generalment, els infants amb 4 - 5 anys ja han desenvolupat una motricitat grossa força fluida, encara que pel que respecta a la motricitat fina és necessari continuar-la treballant de manera conscient.

Haver de realitzar accions petites i amb precisió per poder construir els titelles, es treballa també la coordinació òcul-manual i amb aquest domini del cos es fomenta l'autonomia.

- **Potenciar la seva creativitat**

D'acord amb alguns estudis d'autors com Hennessey i Amabile, el desenvolupament de la creativitat és un factor imprescindible pel progrés humà. Segons l'estudi *Creatividad y aprendizaje en niños de 4 y 5 años* la creativitat és una característica intrínseca de l'ésser humà i en els infants està molt més present, més del que generalment es pensa. Per aquest motiu, és crucial fomentar-ho des de l'escola.

NECESSITATS DELS INFANTS DE D'15

- **Conscienciar-se amb el medi ambient i el reciclatge i reutilització de materials**

Tot i ser una necessitat que es resol de forma indirecta, també és molt important marcar-la com a necessitat, ja que sobretot avui en dia és clau que els infants s'adonin que un material pot tenir més d'una vida útil. Aquest missatge el rebran de forma implícita en veure que un objecte que normalment es considera brossa el pot usar amb un altre objectiu. En aquest cas, crear una joguina, una titella.

Actualment, ens trobem en un moment de consumisme massiu, per tant, intentar mostrar als infants que poden crear amb recursos bàsics i del dia a dia és essencial.

SELECCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE MATERIALS

Hem escollit materials inespecífics i reciclats com tubs de cartó (rotllos de paper WC o cuina), ampolles i taps de plàstic, llaunes i pots nets, retalls de roba, taps de suro, entre d'altres, perquè ofereixen múltiples possibilitats d'acció i transformació. Aquesta varietat afavoreix especialment la creativitat dels infants, ja que cada objecte pot adquirir significats diferents segons la imaginació de cadascun dels infants. Els materials oberts permeten experimentar, provar, equivocar-se i reconstruir idees, potenciant així el pensament divergent i la capacitat de crear històries pròpies. A més, la diversitat de textures, formes, mides i colors contribueix al desenvolupament de l'atenció i la percepció sensorial. Els infants observen, comparen, seleccionen i manipulen els materials segons les seves característiques, fet que estimula la curiositat i la descoberta activa de l'entorn.

SELECCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE MATERIALS

A més, també es promou el desenvolupament del llenguatge oral, ja que els infants ens expliquen què estan construint, comparteixen idees amb els companys i creen narracions a partir de les titelles elaborades. Aquest procés afavoreix l'expressió verbal, l'ampliació del vocabulari i la comunicació en català dins d'un context significatiu i motivador.

D'altra banda, el treball amb materials compartits fomenta la cooperació i les habilitats socials. Els infants han de negociar, demanar ajuda, intercanviar materials i respectar l'espai comú, desenvolupant actituds de convivència i respecte pels altres.

Finalment, aquests materials també augmenten la motivació i la implicació dels infants perquè parteixen d'elements quotidians que poden transformar lliurement. El fet de crear un objecte propi i donar-li vida mitjançant el joc simbòlic genera satisfacció, autoestima i interès per continuar explorant i aprenent.

SELECCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE MATERIALS

Més concretament tenim:

- **Els tubs de cartró:** són materials molt versàtils que permeten crear diferents estructures i personatges als infants. També afavoreixen la creativitat perquè no tenen una funció tancada i els infants els poden transformar lliurement. A més, la seva manipulació ajuda a treballar la coordinació òcul-manual i la motricitat fina.
- **Els taps de plàstic:** gràcies a la varietat de colors, formes i mides, potencien la percepció visual i l'atenció. Els infants poden classificar-los, combinar-los i utilitzar-los com a ulls, rodes o decoracions, desenvolupant el seu pensament creatiu.
- **Els retalls de roba:** aporten riquesa sensorial a través de les diferents textures i afavoreixen l'experimentació tàctil. També ajuden al joc simbòlic i a l'expressió emocional, ja que els infants poden vestir o caracteritzar les seves titelles segons les històries que imaginem.

Organització de l'espai i els materials

En primer lloc, mourem les taules per retirar-les de l'aula o col·locar-les pels costats amb la finalitat que no estiguin al mig. D'aquesta forma podrem habilitar el màxim d'espai lliure perquè els infants estiguin més còmodes.

En el cas dels materials, els posicionarem a les diferents taules de forma ordenada, classificant els materials perquè segueixin un ordre i els infants no se sentin angoixats.

Finalment, els titelles que portarem nosaltres com a mostra les col·locarem a un lloc visible per tothom des de qualsevol punt de l'aula on es podrà desenvolupar l'activitat. Preferiblement, ho penjarem a una paret o ho col·locarem sobre una taula perquè sigui plenament visible, també des de qualsevol alçada i, per tant, més d'un infant ho pugui veure alhora sense cap problema.

Procediment a seguir en la implementació de la proposta

Per començar, ens presentarem totes les persones del grup i explicarem el que hem vingut a fer. Un cop feta la presentació, explicarem l'activitat a partir d'un conte on presentarem els materials i mostrarem els exemples dels productes que es poden arribar a fer. A continuació deixarem temps perquè els infants puguin crear i explorar i, finalment, ens ajuntarem tots per parlar dels resultats i l'experiència. Els infants podran compartir les seves titelles, explicant a la resta de companys i companyes les creacions de cadascú.

Anàlisi dels processos:

- Què volem observar i per què?

Volem observar com els infants interactuen amb els materials i amb l'activitat per entendre el seu procés d'aprenentatge i desenvolupament. Ens interessa veure com manipulen els diferents materials, ja que això ens donarà informació sobre el seu nivell d'habilitats motrius fines i la seva coordinació.

També volem observar la seva capacitat creativa i imaginativa, és a dir, com transformen els materials reciclats en titelles i quines idees generen durant el procés, que ens permetrà valorar el seu pensament divergent i la seva capacitat d'expressió artística.

A més, ens fixarem en com utilitzen el llenguatge oral quan expliquen les seves històries, ja que és una oportunitat per veure com s'expressen, com estructuren el discurs i com comuniquen les seves idees en català.

Finalment, volem observar aspectes relacionats amb els hàbits i valors, com l'autonomia, el respecte pels materials i l'espai compartit, i la consciència ambiental. Tot això ens ajudarà a entendre no només què aprenen, sinó també com ho fan i quines actituds desenvolupen durant l'activitat.

Quins indicadors hem creat?

Manipula correctament els materials (retallar, enganxar, muntar...)

Mostra coordinació i precisió en la construcció del titella

Genera idees pròpies en la creació del titella

Inventa històries a partir del personatge creat

Participa en la conversa final compartint la seva experiència

Utilitza el llenguatge oral de manera entenedora

Treballa de manera autònoma durant l'activitat

Respecta l'espai i els materials compartits

Fa servir un ventall de materials per la creació del titella

MOVIMENT MAKER
A L' EDUCACIÓ INFANTIL

ATENCIÓ

Mariona Artero

QUÈ ÉS L'ATENCIÓ?

L'atenció és un procés cognitiu bàsic que permet seleccionar, mantenir i regular la informació rellevant de l'entorn. Aquest procés és essencial en l'etapa d'educació infantil, ja que sense atenció no es produeix la codificació de la informació i, per tant, tampoc hi ha aprenentatge ni memòria. En infants de 0 a 6 anys, l'atenció és encara limitada, fràgil i molt condicionada per l'emoció, la motivació i el context de l'aula. A més, es desenvolupa progressivament amb la maduració cerebral.

Dins del procés atencional hi ha diferents tipus d'atenció: involuntària, voluntària, sostinguda, selectiva, dividida i executiva. L'atenció involuntària és la predominant en els primers anys de vida i es capta mitjançant estímuls nous o emocionals. En canvi, l'atenció voluntària requereix esforç conscient i apareix progressivament entre els 4 i 6 anys. Com també és important destacar l'atenció sostinguda, que permet als infants mantenir la concentració durant uns minuts, especialment en activitats motivadores com el joc simbòlic. A més, l'atenció selectiva ajuda a ignorar les distraccions que poden sorgir, mentre que l'atenció executiva permet regular la conducta i seguir normes amb l'ajuda de l'adult.

Les teories de l'atenció expliquen que els infants no poden processar tots els estímuls de l'entorn alhora. En aquest cas, autors com Broadbent defensen que l'atenció funciona com un filtre que selecciona la informació important, mentre, que, per un altra banda, Kahneman considera que l'atenció és un recurs limitat. Altres autors, com pot ser Posner, destaquen la importància del control executiu i de la regulació adulta durant la primera infància.

PER QUÈ ÉS IMPORTANT LA COOPERACIÓ PER A L'APRENTATGE?

L'atenció és imprescindible per a qualsevol aprenentatge, ja que permet que l'infant es centri en els estímuls importants i ignori les distraccions. En educació infantil, aquest procés és especialment rellevant perquè el cervell encara està en desenvolupament i els infants tenen dificultats per autoregular-se. Per aquest motiu, és necessari crear entorns estructurats, amb pocs estímuls innecessaris i activitats motivadores que facilitin la concentració.

Treballar l'atenció afavoreix el desenvolupament de les funcions executives, la memòria i l'autonomia de l'infant que són aspectes fonamentals per al seu desenvolupament global. Quan un infant és capaç de mantenir l'atenció en una activitat, pot comprendre millor les instruccions, retenir informació i aplicar-la posteriorment en les diferents situacions d'aprenentatge. A més, una bona capacitat atencional facilita la participació activa en activitats grupals, la relació amb els companys i el seguiment de les normes de convivència dins de l'aula. També ajuda a mantenir la motivació i l'interès durant les tasques escolars, especialment quan les activitats són significatives i adaptades a les seves necessitats evolutives. És a dir, que el desenvolupament progressiu de l'atenció contribueix a una autonomia més gran, ja que l'infant aprèn a regular la seva conducta i a concentrar-se amb menys dependència de l'adult.

OBJECTIU DE L'OBSERVACIÓ

Observar com els infants mantenen, regulen i dirigeixen l'atenció durant una activitat de joc manipulatiu a l'aula d'educació infantil, analitzant la seva capacitat per concentrar-se en la tasca, seguir consignes, ignorar distraccions de l'entorn i participar activament en l'activitat. També es pretén identificar quin grau d'autonomia i de suport adult necessiten per mantenir l'atenció i regular la seva conducta durant el joc.

INDICADORS DE COMPORTAMENT OBSERVABLES

1. Manté l'atenció en l'activitat

L'infant participa activament en el joc manipulatiu durant diversos minuts seguits, mantenint la mirada i l'interès en els materials o en la tasca proposada. Aquest indicador el relacionem amb l'atenció sostinguda, ja que mostra la capacitat de mantenir la concentració en una mateixa activitat sense abandonar-la constantment.

2. Sequeix les normes i les consignes de l'activitat (atenció executiva)

L'infant escolta les instruccions de l'adult, respecta els torns i segueix les normes establertes durant el joc. Aquest comportament està vinculat amb l'atenció executiva, ja que requereix regular la conducta, controlar els impulsos i adaptar-se a les indicacions de l'activitat.

3. Recupera la concentració després d'una distracció (atenció voluntària)

Quan l'infant es distreu, ell o ella mateix/a és capaç de tornar a centrar-se en la tasca amb ajuda mínima de l'adult. Aquest indicador ens permet observar el desenvolupament progressiu de l'atenció voluntària i de la capacitat d'autoregulació de l'infant.

4. Ignora distraccions de l'entorn

L'infant és capaç de continuar l'activitat tot i la presència de sorolls, moviments o converses d'altres companys. Aquest indicador correspon a l'atenció selectiva, perquè implica centrar-se en els estímuls importants i deixar de banda les distraccions externes presents a l'aula.

GRAELLES D'OBSERVACIÓ

Atenció (Mariona Artero)

INDICADOR	DESCRIPCIÓ DE LA CONDUCTA OBSERVABLE	SI	NO	A VEGADES	OBSERVACIONS
Manté l'atenció en l'activitat	Participa activament sense abandonar la tasca constantment	X			
	Manté la mirada en el material o en l'activitat			X	
	juga durant diversos minuts seguits	X			
Atenció selectiva	Ignora sorolls o distraccions externes			X	un nen s'ha posat a cridar i un altre s'ha posat a contestar-li, deixant d'escoltar
	Continua la tasca tot i que altres infants es moguin o parlin	X			
	Escolta les instruccions de la mestra sense perdre el fil	X			
Atenció voluntària	Torna a la tasca després d'una distracció	X			
Atenció executiva	Respecta les normes del joc/activitat	X			
	Espera el torn adequadament			X	
	Controla impulsos (no interromp, no agafa materials dels altres)	X			un nen no volia participar i s'ha posat a cridar i adir que no manavem

ANALITZAR L'EVOLUCIÓ DEL PROCÉS DURANT EL JOC

La sessió que hem observat consistia en una activitat de joc manipulatiu amb materials reciclats i normes bàsiques on ells participaven autònomament. L'anàlisi de la graella mostra una evolució positiva de l'atenció durant la major part de l'activitat, tot i que apareixen dificultats puntuals pròpies d'infants d'I5.

Ara en relació amb els diferents tipus d'atenció, l'atenció sostinguda; l'infant participa activament sense abandonar la tasca constantment i manté el joc durant diversos minuts seguits. Aquestes conductes indiquen una bona capacitat de mantenir-se en l'activitat quan aquesta és motivadora i significativa. No obstant això, el fet que "manté la mirada en el material o en l'activitat" només aparegui a vegades suggereix que la concentració visual no és contínua i que hi ha moments de dispersió i interacció entre companys o altres materials de l'aula.

Pel que fa a l'atenció selectiva, l'infant continua la tasca tot i que altres infants es moguin o parlin i escolta les instruccions de la mestra, en el nostre cas el conte, sense perdre el fil. Aquest resultat mostra una capacitat funcional de seleccionar estímuls rellevants per seguir l'activitat. Tanmateix, l'indicador "ignora sorolls o distraccions externes" es registra a vegades, cosa que indica que encara així els estímuls externs si afecten. L'observació recull un moment en què un company s'ha aixecat i ha començat a cridar que no volia fer l'activitat i que nosaltres no manàvem sobre ell, fet que ha provocat una interrupció momentània de l'escolta de la resta del grup.

Aquest comportament és coherent amb les teories de Broadbent i Treisman on es diu que els infants encara tenen dificultats per filtrar tots els estímuls de l'entorn i els estímuls nous o significatius poden captar l'atenció de manera involuntària.

En la part sobre l'atenció voluntària, l'infant torna a la tasca després d'una distracció, la qual cosa indica una capacitat molt bona d'autoregulació i de recuperació de la concentració amb suport mínim. Aquest és un aspecte especialment rellevant a l'5, ja que l'atenció voluntària encara està en desenvolupament i necessita l'acompanyament proper de l'adult.

Finalment, en l'atenció executiva, destaquem que es respecten les normes del joc i es controlen els impulsos (no interromp ni agafa materials dels altres), però l'indicador "espera el torn adequadament" només apareix a vegades. L'observació concreta que en un moment l'infant no volia participar i es va posar a cridar i a dir que no. Això evidencia que el control executiu i la regulació emocional encara són immadurs i que en situacions de frustració o baixa motivació l'infant pot perdre temporalment la capacitat d'inhibir la conducta.

En conjunt, la seqüència observada mostra que l'infant pot sostenir i orientar l'atenció quan la tasca és interessant, motivadora i estructurada, però encara presenta vulnerabilitat davant distraccions externes i episodis d'activació emocional. L'evolució durant la sessió no ha sigut lineal sino que hi ha moments de bona concentració seguits d'interrupcions breus, fet que és esperable en el desenvolupament atencional d'I5.

CONCLUSIONS

La nostra observació ens permet concloure que el procés atencional de l'infant d'I5 es troba en una fase de desenvolupament funcional, però encara no es troba consolidada. Els infants mostren una bona disposició inicial i una capacitat adequada per participar activament en el joc manipulatiu, mantenir-se en l'activitat durant diversos minuts i seguir les instruccions principals de les mestres. Això indica que quan l'activitat és significativa, concreta i adaptada al nivell evolutiu, l'atenció sostinguda i selectiva poden funcionar de manera eficaç.

Al mateix temps, la graella d'observació evidencia limitacions que ja ens esperàvem a I5. Veiem que la concentració visual no és contínua, les distraccions externes encara interfereixen de manera puntual i l'espera del torn es veu afectada en situacions de frustració o desmotivació. L'episodi de cridar i negar-se a participar mostra que la regulació emocional i el control executiu no són estables i continuen depenent del suport adult referent.

Per tant, el nostre treball confirma que a 15 no és adequat esperar una atenció sostinguda i autoregulada com la de possibles etapes posteriors. El paper de l'adult continua sent fonamental per estructurar l'entorn, reduir estímuls innecessaris, donar consignes breus i clares, anticipar els torns i oferir suport emocional quan apareix la frustració o els dubtes. També es reforça la idea que les activitats manipulatives, motivadores i amb objectius simples afavoreixen millor l'atenció que les tasques llargues o simultànies, d'acord amb la teoria de Kahneman.

En conclusió, la sessió mostra un desenvolupament atencional adequat per a l'etapa d'15 ja que l'infant és capaç de concentrar-se, seguir la tasca i recuperar l'atenció després de distraccions, però encara necessita regulació externa per gestionar les distraccions i les emocions intenses. Això suggereix que les intervencions educatives més eficaces en aquesta etapa són les que combinen joc significatiu, rutines estables i acompanyament emocional continuat.

PERCEPCIÓ

Emma Chamorro

1. DESCRIPCIÓ DEL PROCÉS: LA PERCEPCIÓ

1.1. ¿Què és la percepció?

La percepció és el procés cognitiu a través del qual el cervell organitza i interpreta la informació provinent dels òrgans sensorials, donant-li un significat a partir de l'experiència prèvia i de la relació activa amb l'entorn (Goldstein, 2011).

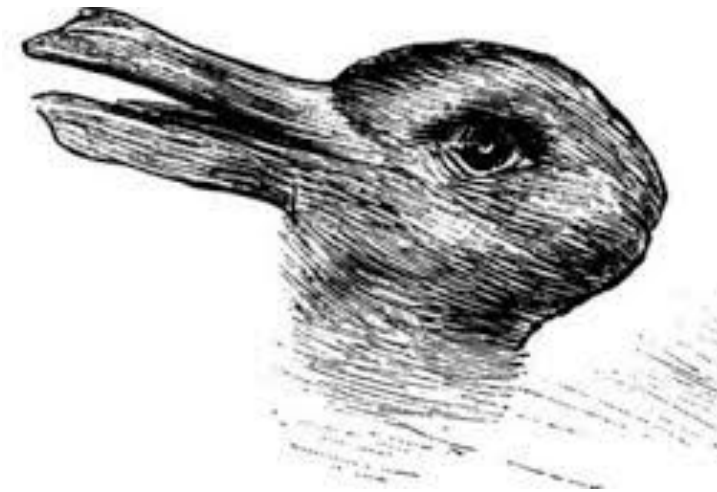
És fàcil confondre la percepció amb la sensació, però hem de tenir clar que són diferents: mentre que la sensació fa referència a les experiències immediates i bàsiques generades per l'estimulació dels receptors sensorials, la percepció implica una elaboració activa d'aquesta informació per construir una representació significativa del món (Schacter et. al., 2011).

En termes teòrics, la relació entre el món físic i la ment es fonamenta en la transformació d'una forma de representació en una altra: l'estímul distal (els objectes i esdeveniments del món real) es transforma a través dels sentits en l'estímul proximal (la representació que els receptors capten). Posteriorment, el cervell converteix l'estímul en un objecte percebut i amb significat (Goldstein, 2011).

El món, per tant, no és exactament com el percebem. El nostre sistema perceptiu s'encarrega d'eliminar les ambigüitats i construir una versió funcional de la realitat que ens permeti adaptar-nos a l'entorn i sobreviure. En aquest procés, la transformació de la realitat no és neutral o objectiva, ja que depèn de les nostres experiències i del funcionament del nostre cervell (Gregory, 1978).

Amb alguns estímuls poden sorgir ambigüitats. Per exemple, en aquesta imatge de Jastrow (1899) podem veure tant un conill com un ànec. Depenent de la nostra percepció, encara amb el mateix estímulo, veure'm primer un i després l'altre, o tindrem dificultats per veure'n un dels dos. No significa que hi hagi una percepció correcta, sinó que hi ha percepcions diferents (Gregory, 1978).

1.2. Tipus de percepció

La percepció no és un procés unitari, sinó que es manifesta de maneres diferents en funció dels canals sensorials implicats i el tipus d'informació que processen. A través del joc i l'exploració activa, tots aquests processadors de percepció es poden desenvolupar de manera simultània i interrelacionada (Piaget, 1952).

Percepció sensorial

La percepció sensorial és aquella que prové dels cinc sentits: el tacte (percepció tàctil), la vista (percepció visual), l'oïda (percepció auditiva), l'olfacte (percepció olfactiva), i el gust (percepció gustativa). És la base de totes les altres percepcions, i forma la base del primer contacte de l'infant amb el món (Goldstein, 2011). A través de l'exploració sensorial, els infants construeixen els primers esquemes cognitius que els permeten categoritzar i comprendre el seu entorn (Piaget, 1952).

Percepció corporal

La percepció corporal és la consciència del propi cos. S'aconsegueix a través del desenvolupament de la propiocepció, que permet al cervell conèixer la posició exacta de cada part del cos sense necessitat de mirar-les (Sherrington, 1906, citat a Kandel et. al., 2000). És la base per al desenvolupament psicomotor i el sentit de l'equilibri. A més, com diu Wallon (1941), el cos és el primer instrument de coneixement de l'infant i que l'ajuda a desenvolupar el pensament simbòlic.

Percepció espai-temporal

La percepció espai-temporal implica la relació entre el cos i l'entorn, l'orientació en l'espai (a dins, a fora, a dalt, a baix, a l'esquerra, a la dreta...) i la comprensió progressiva del temps (ara, abans, després, ahir, avui, demà...). Es construeix amb l'experiència i l'acció (Piaget, 1952).

Percepció multimodal

La percepció multimodal és la que integra diferents sentits de forma simultània, per exemple, escoltar i veure alhora. Investigacions en la neurociència cognitiva demostren que el cervell de l'infant és especialment sensible a la percepció multimodal: la coincidència d'informació tàctil, visual i auditiva d'un mateix objecte ajuda a la consolidació de la representació mental i afavoreix l'aprenentatge significatiu (Stein i Meredith, 1993). Els infants no perceben amb un sol sentit, sinó de manera conjunta, un factor clau en el procesament de la informació (Lewkowicz i Lickliter, 1994).

Percepció social

La percepció social és la que permet reconèixer les persones i les seves emocions, així com interpretar gestos, mirades, veus, expressions... És la base de les habilitats socioemocionals i clau en la relació amb els altres (Fiske i Taylor, 2021).

2. IMPORTÀNCIA DEL PROCÉS

La percepció és el punt de partida de qualsevol aprenentatge: sense ella, cap altra funció cognitiva (atenció, memòria, pensament, llenguatge...) podria operar sobre la realitat (Goldstein, 2011). En l'etapa d'educació infantil, quan el pensament és essencialment sensoriomotor i preoperacional, la percepció constitueix el principal canal d'accés al coneixement (Piaget, 1952). El joc i la manipulació d'objectes activen de manera privilegiada els processos perceptius i permeten a l'infant construir representacions cada vegada més complexes del món físic i social.

L'exploració no és un comportament aleatori, sinó una activitat dirigida i progressivament perfeccionada. Els infants aprenen a percebre a mesura que exploren i la qualitat de la seva percepció millora amb l'experiència de les seves accions sobre l'entorn. Aquesta perspectiva és especialment important en el context de la metodologia maker, on el nucli de l'aprenentatge són la manipulació lliure i la resolució de reptes (Hatch, 2014).

A més, la percepció multimodal i social que s'activa durant les activitats cooperatives contribueix directament al desenvolupament emocional i relacional de l'infant, i facilita l'aprenentatge significatiu en la mesura que vincula la nova informació a experiències sensorials i corporals concretes (Ausubel, 1968, citat a Novak, 2010).

3. OBJECTIU D'OBSERVACIÓ

L'objectiu d'observació és el següent:

Observar i analitzar la manera com els infants utilitzen i integren el procés de percepció i els seus tipus (sensorial, del cos, espai-temporal, multimodal i social) durant la sessió d'implementació de l'activitat, per tal d'identificar el paper de la percepció en el procés d'aprenentatge, en la creació i en la resolució de reptes.

4. INDICADORS DE COMPORTAMENT OBSERVABLES

Més enllà dels indicadors específics de cada tipus de percepció que es presentaran a continuació, existeixen alguns indicadors de percepció activa i atenta a l'entorn. Aquests indicadors són:

- Orientació perceptiva: l'infant s'atura, mira o toca un estímul nou en lloc de continuar amb l'acció anterior.
- Exploració confirmatoria: l'infant repeteix una acció sobre el mateix objecte per verificar o confirmar una propietat percebuda.
- Regulació de l'acció: l'infant canvia d'acció o material a partir d'allò que ha percebut.
- Percepció socialitzada: l'infant comparteix amb un company o un adult el que ha percebut.

Aquests indicadors, documentats per Gibson (1988) en el seu estudi sobre el comportament exploratori en la primera infància, s'han de tenir en compte com a marc general d'observació del procés de percepció.

Els indicadors de cada tipus de percepció presentats a continuació s'organitzen en tres parts: la definició, la fonamentació teòrica i les conductes observables. Cal tenir en compte que s'han creat per al context concret de l'activitat i grup d'infants, i no són indicadors generals. En una implementació diferent, alguns indicadors podrien no funcionar o requerir adaptació (Hatch, 2014).

4.1. Percepció sensorial

Definició: Els infants manipulen activament els materials amb les mans i la vista: els toquen, els premen, els comparen per textura o pes, els apropen als ulls, observen de diferents perspectives, els comparen visualment amb altres elements, etc.

Fonamentació teòrica: El cos és l'instrument bàsic d'aprenentatge en la infància. La manipulació directa activa els receptors tàctils i propioceptius i permet a l'infant construir esquemes d'acció basats en les propietats físiques dels objectes (Piaget, 1952). La percepció visual és el canal sensorial amb major capacitat de processament d'informació a partir dels 3 anys. Implica processos de discriminació (diferenciar formes, colors, mides) i de reconeixement de patrons que constitueixen la base del pensament matemàtic i científic (Goldstein, 2011).

Conductes observables:

- Toquen i comparen dos o més materials abans d'escollir-ne un.
- Manipulen un objecte de manera exploratòria durant un temps sostingut (giren, sacsegen, apreten...).
- Comenten o verbalitzen propietats del material percebudes tàctilment o visualment.
- Apropen un o més objectes als ulls per examinar-los en detall.
- Giren o posen l'objecte de maneres diferents per veure'l des d'altres perspectives.

4.2. Percepció Corporal i Propioceptiva

Definició: Els infants fan servir el cos de manera conscient durant l'activitat: ajusten la seva postura, la força aplicada o l'equilibri, en resposta a les característiques del material i el repte.

Fonamentació teòrica: La propiocepció permet al cervell conèixer la posició de cada segment corporal sense suport visual, gràcies als receptors propioceptius en músculs i articulacions (Sherrington, 1906, citat a Kandel et. al., 2000). En l'etapa infantil, el cos és el primer instrument de coneixement i el seu ús adequat és prerrequisit del desenvolupament psicomotor (Wallon, 1941).

Conductes observables:

- S'adapten al material que estan manipulant, ajustant la força i la cura de manera progressiva (p. ex., doblegar, tallar, lligar).
- Utilitzen el cos o parts del cos (mans, braços, tronc) com a referència per mesurar o posicionar elements.
- Modifiquen la postura (s'ajupen, s'estiren, s'assuen a terra) per afavorir l'acció sobre l'objecte.

4.3. Percepció espai-temporal

Definició: Els infants orienten els materials i les seves accions en l'espai de manera intencionada i organitzen la seqüència temporal de la seva activitat.

Fonamentació teòrica: La percepció espai-temporal implica la construcció progressiva de la noció d'espai i de temps a partir de la pròpia acció sobre l'entorn. El seu desenvolupament a infantil és gradual i es consolida a través de les activitats de manipulació i creació (Piaget, 1952).

Conductes observables:

- Anticipen l'ordre de les accions (saben què volen fer primer i ho verbalitzen o ho demostren amb l'acció).
- Corregeixen la posició o l'orientació d'un element per encaixar-lo amb un altre.
- Col·loquen els elements a un espai concret per treballar i respecten l'espai dels altres infants.

4.4. Percepció multimodal

Definició: Els infants integren simultàniament dos o més sentits per explorar els materials i guiar les seves accions.

Fonamentació teòrica: La percepció multimodal implica la coordinació de la informació provinent de diversos sentits de manera simultània (Stein i Meredith, 1993). Aquesta integració dels sentits és molt freqüent i construeix el mecanisme principal d'exploració dels infants (Lewkowicz i Lickliter, 1994).

Conduits observables:

- Toquen un objecte mentre el miren a la vegada.
- Saben expressar simultàniament diverses propietats dels materials percebudes per canals sensorials diferents (color, tacte, mida, pes...).
- Escolten si algú els hi parla, i responen o regulen la seva acció, mentre estan manipulant o mirant el material.

4.5. Percepció social

Definició: Els infants observen i interpreten les expressions, gestos, mirades o accions dels companys o adults per orientar o modificar la seva pròpia acció.

Fonamentació teòrica: La percepció social fa referència a la capacitat de llegir i interpretar els senyals socials de les altres persones: expressions facials, postura corporal, to de veu i mirada. Constitueix la base de les habilitats d'empatia i de cooperació, i és clau en els contextos d'aprenentatge col·laboratiu (Fiske i Taylor, 2021).

Conductes observables:

- Interpreten correctament l'expressió d'un altre infant o adult i ajusten la seva conducta en conseqüència.
- Reaccionen quan un company proper mostra emocions intenses, com la frustració (intenten ajudar, fan un gest d'atenció o s'aparten per evitar el conflicte).

5. GRAELLA D'OBSERVACIÓ

INDICADOR	DESCRIPCIÓ DE LA CONDUCTA OBSERVABLE	SI	NO	A VEGADES
Percepció sensorial	Toquen i comparen dos o més materials abans d'escollir-ne un	X		
	Manipulen un objecte de manera exploratòria (giren, sacsejen, apreten...)	X		
	Comenten o verbalitzen propietats del material (és gran, és tou, pesa...)	X		
	Apropen un o més objectes als ulls per examinar-los en detall			X
	Giren o posen l'objecte de maneres diferents per veure'l des d'altres perspectives	X		
Percepció corporal	Mesuren amb les mans o amb els dits		X	
	Utilitzen el cos com a referència de l'espai			X
	S'adapten al material que estan manipulant (més força, més cura...)	X		
Percepció espai temporal	Anticipen l'ordre de les accions (saben que volen fer primer)	X		
	Corregeixen la posició d'un element per encaixar-lo amb un altre	X		
	Col·loquen els elements a un espai concret per treballar			X
Percepció multimodal	Toquen un objecte mentre el miren a la vegada	X		
	Saben expressar diferents propietats dels materials (color, tacte, mida, pes...)	X		
	Escolten si algú els hi parla encara que estiguin manipulant o mirant el material	X		
Percepció social	Hi ha reacció quan algú proper mostra alguna emoció intensa, com la frustració (intenten ajudar, marxen per evitar conflicte...)			X
	Interpreten correctament l'expressió d'un altre infant o adult.	X		
OBSERVACIONS				

6. ANÀLISI DE L'EVOLUCIÓ DEL PROCÉS

L'anàlisi de l'evolució del procés dels registres obtinguts durant la sessió permet identificar una activació diversa dels recursos perceptius dels infants al llarg de tota l'activitat. Els resultats mostren que han posat en joc els cinc tipus de percepció definits, amb intensitats i moments d'aparició diferents. En conjunt, la percepció ha estat un procés actiu i present continu, des de l'escolta del conte inicial fins a la presentació de les titelles creades, passant també per totes les fases de creació de la titella. A continuació, s'analitza l'evolució de cadascun dels tipus de percepció observats.

6.1. La percepció sensorial: selecció de materials

La percepció sensorial ha estat especialment present a la fase inicial de creació, quan els infants descobrien i provaven diferents coses amb els materials. Han fet servir sobretot els sentits de la vista i el tacte per identificar diferents propietats dels materials, com el color, el pes, la mida, la rugositat, l'adherència a altres materials... amb estratègies com tocar-los, girar-los, mirar-los i comparar-los. D'aquesta manera, segons el que volia crear cada infant, decidien fer servir uns materials o uns altres.

6.2. La percepció corporal: accions de precisió

La percepció corporal ha tingut un paper essencial en totes aquelles accions que necessitaven precisió manual: mesurar i tallar teles i fils, lligar elements fent servir fils i gomes elàstiques, encaixar un tub de cartró dins un altre material... Aquestes accions impliquen una coordinació ull-mà que indica una percepció propioceptiva en acció: l'infant ha de regular constantment la força que aplica, la postura que manté, el moviment de les seves mans i dits... a partir de la informació que rep tant visualment com corporalment.

La percepció corporal s'ha fet especialment visible en l'adaptació al material que estaven manipulant, la qual cosa demostra una percepció correcta del propi cos i del seu impacte en l'entorn. Tot i que no han mesurat amb les mans o amb els dits, eren capaços de calcular "a ull" les mides que volien, fent servir alguna vegada el seu propi cos (sobretot el tronc) com a referència de mida.

6.3. La percepció espai-temporal: planificació de l'acció

La percepció del temps s'ha manifestat principalment a través de la capacitat dels infants d'anticipar l'ordre de les seves accions. No actuaven de manera purament reactiva, sinó que planificaven mínimament el que volien fer. Això implica una comprensió bàsica de les relacions d'espai entre els materials i l'entorn.

La percepció de l'espai es veu reflectida a través de la intencionalitat i capacitat dels infants de corregir la posició d'elements per encaixar-los correctament o veure'ls des d'una altra perspectiva. També ho podem veure en la seva posició i en la seva manera d'ubicar-se en l'espai: si més no a vegades els hi costa gestionar l'espai compartit, fet molt habitual a la seva etapa del desenvolupament, saben reubicar-se en l'espai i fer-se lloc.

6.4. La percepció multimodal: la més present

La percepció multimodal ha estat la dimensió més activa al llarg de tota la sessió. Els tres indicadors definits per a aquest tipus de percepció s'han complert totalment de manera consistent: els infants tocaven objectes mentre els miraven, eren capaços d'expressar simultàniament les propietats dels materials que observaven i tocaven, com la mida, el color o el pes, i mantenien l'escolta fins i tot mentre manipulaven i observaven el material.

La percepció multimodal s'ha fet especialment evident en la interacció amb els pals de fusta i la varietat de fils. Davant aquests materials, els infants no es limitaven a observar-los, sinó que els tocaven, els giraven, els estiraven... i, alhora, verbalitzaven les seves descobertes, sobretot cap a altres companys ("mira, aquest és rosa"; "així és molt llarg"; "ha de ser més petit"; "aquest és suau"...). D'aquesta manera, estaven integrant alhora la visió, el tacte, la propiocepció i el llenguatge.

6.5. La percepció social: poc sistemàtica

La percepció social ha mostrat una aparició irregular i poc sistemàtica. Els infants llegeixen adequadament els senyals socials bàsics dels adults i els seus companys, però la reacció davant les emocions més fortes, com la frustració, no és gaire consolidada, ja que s'activa en alguns moments però no de manera sistemàtica. Això demostra el que diu Hoffman (2000): en aquestes edats, la resposta empàtica i social proactiva davant les emocions intenses encara es troba en construcció. Tot i així, hi ha hagut molts moments d'interacció social durant la creació de la titella.

7. CONCLUSIONS INDIVIDUALS

La sessió d'implementació ens permet observar de manera molt directa l'evolució del procés de la percepció. Veiem la percepció activa durant tota l'activitat, des de l'inici fins el final: la lectura del conte, la selecció de materials, el posicionament en l'espai, l'organització del procés de creació, la imaginació i construcció de la titella, la relació amb la resta, la posada en comú del que han creat... Ens adonem que la percepció és un procés actiu i continu al llarg de tota la vida de qualsevol persona.

La percepció multimodal ha sigut la més present i la que millor demostra el que significa aprendre en la infància. En cap moment els infants han percebut amb un únic sentit: la vista, el tacte, la oïda... han operat de manera integrada i gairebé inseparable. Quan tocaven i observaven els materials i alhora comentaven el que percebien, estaven construint una representació mental de l'objecte que era molt més rica que la que construirien amb només un sentit. Tal com afirmen Stein i Meredith (1993), quan diversos sentits i competències actuen de manera conjunta sobre un mateix objecte, la representació mental que es construeix és més rica i significativa, i afavoreix l'aprenentatge significatiu. Per tant, si volem dissenyar activitats que estimulin la percepció i, a través d'ella, l'aprenentatge, hem d'oferir materials i situacions que convidin a percebre amb tots els sentits i competències possibles.

En general, els indicadors han sigut molt útils i adequats al context. Tot i això, destaquen dos observacions crítiques.

D'una banda, l'indicador de percepció corporal que fa referència a mesurar amb les mans o els dits, que no s'ha complert en aquesta sessió. En reflexionar, creiem que el poc ús del cos com a referència de mesura pot donar-se al fet que els materials oferits ja eren prou manipulables i no requerien ser mesurats ni modificats en la seva majoria. Potser amb altres materials o amb un repte diferent, el cos s'hagues fet servir més en aquest àmbit.

D'altra banda, els indicadors de percepció social potser no eren del tot adequats per mesurar-la en tota la seva capacitat en el context. Com a millora per futures intervencions, inclourem un indicador sobre la capacitat dels infants d'identificar qui, en el grup, està obert a escoltar, parlar i compartir experiències percebudes, i qui està molt concentrat i no vol interrupcions, i l'actuació conseqüent a aquesta percepció. Creiem que és un indicador adient, ja que és una conducta observada amb freqüència durant la intervenció i que reflecteix una lectura social que no havíem considerat.

La relació entre la percepció i els altres processos d'aprenentatge ha estat constant. La percepció sensorial i multimodal ha alimentat la motivació i la curiositat dels infants: tocar i descobrir les propietats dels materials generava interès i desig de continuar explorant i creant. La percepció social ha estat especialment lligada a la cooperació, facilitant la coordinació entre iguals. La percepció espai-temporal ha estat el suport sobre el qual s'ha construït l'atenció i la planificació de l'acció. La percepció multimodal ha estat el mecanisme central que ha permès als infants expressar les seves descobertes a través del llenguatge.

En conjunt, aquesta observació confirma que la percepció no és un procés aïllat. La seva transversalitat ens fa veure que la metodologia maker és un context especialment ric per a l'aprenentatge significatiu: encara que sigui dins unes pautes, tenir llibertat per decidir què fer i com fer-ho activa simultàniament tots els processos d'aprenentatge. Si ens fixem en la percepció, veurem que aquest tipus de reptes activen simultàniament tots els tipus de percepció en un cicle continu d'estímul, interpretació i acció (Hatch, 2014). En aquest sentit, a l'etapa infantil la percepció no és només un prerrequisit de l'aprenentatge, sinó el seu mecanisme central.

BIBLIOGRAFIA

- Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (2021). Social cognition: From brains to culture (4th ed.). SAGE Publications.
- Gibson, E. J. (1988). Exploratory behavior in the development of perceiving, acting, and the acquiring of knowledge. *Annual Review of Psychology*, 39, 1–41.
- Goldstein, E. B. (2011). Cognitive psychology: Connecting mind, research, and everyday experience (3rd ed.). Cengage Learning.
- Gregory, R. L. (1978). Eye and brain: The psychology of seeing (3rd ed.). Princeton University Press.
- Hatch, M. (2014). The maker movement manifesto. McGraw-Hill Education.
- Hoffman, M. L. (2000). Empathy and moral development: Implications for caring and justice. Cambridge University Press.
- Jastrow, J. (1899). The mind's eye. *Popular Science Monthly*, 54, 299–312.
- Kandel, E. R., Schwartz, J. H., & Jessell, T. M. (2000). Principles of neural science (4th ed.). McGraw-Hill.
- Lewkowicz, D. J., & Lickliter, R. (Eds.). (1994). The development of intersensory perception: Comparative perspectives. Lawrence Erlbaum Associates.
- Novak, J. D. (2010). Learning, creating, and using knowledge: Concept maps as facilitative tools in schools and corporations (2nd ed.). Routledge.
- Piaget, J. (1952). The origins of intelligence in children. International Universities Press.
- Schacter, D. L., Gilbert, D. T., & Wegner, D. M. (2011). Psychology (2nd ed.). Worth Publishers.
- Stein, B. E., & Meredith, M. A. (1993). The merging of the senses. MIT Press.
- Wallon, H. (1984). La evolución psicológica del niño. Crítica. (Obra original publicada el 1941).

MOTIVACIÓ

María José Ciuró

1. DESCRIPCIÓ DEL PROCÉS: LA MOTIVACIÓ

Hi ha diferents tipus de motivacions:

La intrínseca es produeix quan l'infant s'implica en una activitat per iniciativa pròpia o l'interès que li genera la mateixa activitat, sense necessitat de recompenses externes i acostuma a apareixer en situacions de joc, exploració i descoberta. L'error forma part del procés.

L'extrínseca es produeix quan l'infant s'implica perquè pot obtenir una recompensa o evitar una conseqüència / càstig, no perquè l'interesi l'activitat.

La motivació social ve del desig d'imitació i interacció, ja que l'infant es motiva perquè vol participar i fer el mateix que l'adult o l'igual.

També existeix la motivació d'assoliment, és el desig de superar reptes, aconseguir objectius i millorar el propi rendiment. A més, tenim la motivació basada en l'autoeficàcia, on l'infant depèn de la creença del "jo puc fer-ho" per fer alguna cosa.

Un altre tipus de motivació és la regulada emocionalment: està profundament condicionada per l'estat emocional de l'infant.

Motivació autònoma l'infant sent que tria i, per tant, hi ha alta implicació i persistència, permet que s'impliqui en l'aprenentatge per interès propi i no per pressió externa.

Finalment tenim la motivació controlada, on l'infant actua sota pressió i, per tant, hi ha compliment sense compromís.

2. IMPORTÀNCIA DEL PROCÉS

La motivació en l'educació infantil és fonamental perquè en aquesta etapa es construeixen les bases de l'aprenentatge al llarg de la vida. Actua com el motor de l'aprenentatge i fomenta la curiositat, l'exploració i el joc, afavorint la construcció de nous coneixements. A més, ajuda els infants a sustenir l'atenció i la persistència davant els errors, construeix l'autoconcepte i l'autoeficàcia a partir d'experiències positives. La motivació intrínseca fomenta aprenentatges més profunds i significatius.

3. OBJECTIU D'OBSERVACIÓ

Analitzar la motivació dels infants durant l'activitat a partir de la seva iniciativa, interès i persistència en la creació de la seva titella.

4. INDICADORS: GRAELLA D'OBSERVACIÓ

- Motivació intrínseca: Els infants participen en l'activitat per iniciativa pròpia, mostrant interès i curiositat pels diferents materials a partir de l'exploració. A més, pren decisions de forma autònoma sobre les característiques de la titella, sense importar-li si hi ha una recompensa externa.
- Motivació d'assoliment: Tot i les dificultats o els errors que han trobat els infants, han continuat amb el disseny de la titella i han buscat solucions quan alguna cosa no funciona com esperava. Mostra satisfacció quan aconsegueix superar un repte durant l'activitat amb la voluntat d'assolir el resultat que s'ha proposat.
- Motivació social: Els infants mostren les seves pròpies idees dissenyant la titella sense imitar les dels altres, però també es relacionen entre ells i comparteixen el procés., demanant-ne l'opinió i participant en l'intercanvi d'idees.
- Motivació autònoma: La motivació autònoma es produeix quan l'infant participa en una activitat perquè ho decideix ell mateix i perquè li interessa. Mostra idees pròpies i busca diferents maneres de construir o millorar la seva titella. A més, tria els materials segons les seves preferències i interessos.

INDICADOR	DESCRIPCIÓ DE LA CONDUCTA OBSERVABLE	SI	NO	A VEGADES
Motivació intrínseca	Experimenta amb els materials de manera espontània i explora diferents maneres de crear una titella	x		
	Mostra iniciativa i interès en els materials i per participar en l'activitat	x		
	Pren decisions de manera autònoma sobre l'aspecte, els materials i les característiques del seu personatge o titella	x		
Motivació d'assoliment	Encara que tingui dificultats per fer la titella no ho deixa d'intentar o busca altres maneres de fer-la			x
	Expressa satisfacció quan aconsegueix resoldre un repte durant l'activitat	x		
	Intenta millorar o completar la seva creació de manera autònoma.	x		
Motivació social	Dissenya la seva pròpia titella i no imita el que fan els / les altres			x
	Mostra la seva titella als companys/es i demana opinió			x
	Explica com està fent la titella i quins materials està fent servir			x
Motivació autònoma	Té idees pròpies durant el procés de creació			x
	Mostra diverses maneres de construir o millorar la seva titella	x		
	Tria els materials per interès propi	x		

6. OBSERVACIONS I ANÀLISI DE L'EVOLUCIÓ DEL PROCÉS

He pogut observar que hi havia infants que seguien d'exemple les titelles que nosaltres havíem creat, al contrari, hi havia d'altres que creaven les seves titelles i provaven diferents materials fins a trobar la que els hi agradava més. Per exemple, un infant va tenir una iniciativa més discreta, ja que es va amagar i no va demanar ajudar. En conclusió, els infants van treballar de manera autònoma i van intentar resoldre els conflictes per si mateixos abans de demanar ajuda, tot i que.

La nostra intervenció ha permès observar diferents perspectives de la motivació davant la proposta. La majoria dels infants es van mostrar motivats i implicats durant tot el procés, experimentant amb els diferents materials en la construcció de la titella.

Durant el desenvolupament de l'activitat, s'ha observat una bona capacitat d'experimentació. La gran majoria d'infants han volgut provar diferents materials i estratègies abans de finalitzar la seva creació. Quan alguna idea no sortia com esperaven, molts han buscat alternatives i han adaptat la seva proposta, demostrant perseverança i flexibilitat davant les dificultats.

6. ANÀLISI DE L'EVOLUCIÓ DEL PROCÉS

Pel que fa a l'autonomia, en general han estat capaços d'organitzar-se i prendre decisions de manera independent. Han demanat ajuda puntualment quan l'han necessitat, però en la majoria dels casos han intentat resoldre els problemes per si mateixos abans de recórrer a l'adult. També s'han observat diferències en l'expressió oral: alguns infants han compartit i explicat el procés de creació i les característiques de la seva titella, mentre que altres han preferit comunicar-se a través de la producció final.

En conjunt, l'activitat ha afavorit el desenvolupament de la creativitat, la resolució de problemes, l'autonomia i la confiança en les pròpies capacitats, respectant els diferents ritmes i formes de participació dels infants.

7. CONCLUSIONS INDIVIDUALS

L'observació realitzada durant l'activitat de creació de titelles mostra que la majoria dels infants han participat amb una motivació elevada, especialment de tipus intrínsec i autònom. Han mostrat interès pels materials, han experimentat de manera espontània i han pres decisions sobre les característiques de les seves creacions segons les seves preferències.

Pel que fa a la motivació d'assoliment, s'ha observat que molts infants han perseverat davant les dificultats, provant diferents alternatives quan alguna idea no funcionava i intentant completar la seva titella de manera satisfactòria. Això indica una bona disposició per afrontar reptes i buscar solucions durant el procés.

En relació amb la motivació social, s'han observat diferents maneres de participar. Alguns infants han compartit les seves idees i han explicat la seva titella als companys, mentre que altres s'han limitat a mostrar-la. També s'ha detectat que alguns prenien idees dels altres, mentre que d'altres desenvolupaven propostes completament originals.

Finalment, l'activitat ha evidenciat un bon nivell d'autonomia. Els infants han treballat majoritàriament de manera independent, gestionant els materials i resolent dificultats per si mateixos abans de demanar ajuda. En conjunt, la proposta ha afavorit la creativitat, la iniciativa, la perseverança i la confiança en les pròpies capacitats, aspectes fonamentals per al desenvolupament de la motivació envers l'aprenentatge.

LLENGUATGE

Marta Sagarra

1. DESCRIPCIÓ DEL PROCÉS: EL LLENGUATGE

Diversos autors han desenvolupat definicions sobre què és el llenguatge des de diferents perspectives. En primer lloc, segons el lingüista, filòsof i polític Noam Chomsky, és un conjunt infinit d'oracions construïdes a partir d'un conjunt finit d'elements. En el cas del neuropsicòleg i metge Alexander Romanovich Luria, ho defineix com un sistema de codis que designen objectes del món exterior, les seves accions, qualitats i relacions entre ells. En últim lloc, el biòleg, psicòleg i epistemòleg Jean Piaget descriu el llenguatge com paraules, frases elementals, després substantius i verb diferenciats i per últimes frases completes.

Per tant, com a definició del llenguatge podria ser la capacitat té l'ésser humà per comunicar-nos mitjançant signes lingüístics, des de seqüències sonores fins a gestos. Constitueix un sistema complex que permet expressar idees, emocions, necessitats i coneixement, i és una eina fonamental per a la relació amb altres i amb l'entorn.

Pel llenguatge també s'han desenvolupat diverses teories sobre com sorgeix el desenvolupament d'aquesta capacitat. Una de les més conegudes és la teoria conductista del lingüista, filòsof i polític Noam Chomsky que consisteix en el fet que el cervell humà està format per unes estructures que permeten aprendre i utilitzar idiomes de forma natural.

1. DESCRIPCIÓ DEL PROCÉS: EL LLENGUATGE

En el cas del psicòleg, filòsof i autor estatunidenc Skinner, defensava que el llenguatge és un comportament après a partir de la interacció amb l'entorn i, en conseqüència, l'ésser humà aprèn mitjançant la interacció, la repetició i el reforç.

D'altra banda, també hi ha la teoria constructivista del psicòleg Vigotsky que considera que el desenvolupament del llenguatge té un lloc en un nivell social, dins un context i és la base del pensament.

2. IMPORTÀNCIA DEL PROCÉS

Segons Bigas (1996), el llenguatge és l'instrument que permet als infants realitzar un aprenentatge escolar satisfactori i adquirir nous coneixements al llarg de l'etapa escolar. Per aquest motiu, el llenguatge es pot considerar un dels processos més importants en el desenvolupament infantil, ja que és una de les bases essencials sobre la qual es construeixen gran part dels aprenentatges. A més, el llenguatge té dues funcions principals.

En primer lloc, una funció comunicativa que permet als infants relacionar-se amb les persones del voltant, expressar les seves necessitats, sentiments i opinions, també permet participar en les interaccions socials i desenvolupar les habilitats necessàries per viure en societat.

En segon lloc, també té una funció representativa o cognitiva que està més enfocada a convertir el llenguatge en una eina per organitzar el pensament, reflexionar, conceptualitzar i comprendre la realitat.

2. IMPORTÀNCIA DEL PROCÉS

A simple vista, pot semblar que el llenguatge contribueix, únicament, a l'aprenentatge d'un idioma, i els que estan relacionats amb la lectura i l'escriptura, però va molt més enllà. El llenguatge afavoreix directament al desenvolupament cognitiu, ja que a través de la paraula, l'infant aprèn a planificar les seves accions, a resoldre problemes, a categoritzar la informació i a construir conceptes cada vegada més abstractes. A més, també ajuda al desenvolupament del pensament simbòlic perquè afavoreix a la capacitat de parlar sobre situacions, persones o esdeveniments que no són presents en el moment.

D'altra banda, en el desenvolupament dels infants també hi ha una forta influència per part de les experiències lingüístiques que viuen en els seus contextos familiars i escolars. Per aquest motiu, l'escola és responsable de crear situacions comunicatives que afavoreixin la participació, el diàleg, l'expressió oral i la construcció del coneixement.

3. OBJECTIU D'OBSERVACIÓ

L'objectiu a observar amb relació al llenguatge és com els infants utilitzen el llenguatge oral per comunicar-se entre iguals o amb les persones adultes durant activitats de l'aula. Sobretot es posa èmfasi amb aspectes d'estructura, el vocabulari que fan servir i la comprensió dels missatges orals.

4. INDICADORS: GRAELLA D'OBSERVACIÓ

1. Comprensió oral:

1.1. Comprèn les consignes de l'activitat sense necessitat que es repeteixi la informació constantment: Avalua la capacitat de l'infant per escoltar, processar i entendre les instruccions que se li donen, mostrant autonomia en la realització de les tasques executades.

2. Expressió oral

2.1 Coherència en el discurs: té un ordre lògic, un fil conductor: Valorar la capacitat d'organitzar les idees de forma clara i estructurada, seguint una seqüència lògica en les explicacions que realitzin els infants.

4. INDICADORS: GRAELLA D'OBSERVACIÓ

2.2 Construcció de les oracions: fa ús de frases completes

(subjecte+verb+complements): Observar com l'infant desenvolupa els anuncis des d'un punt de vista més gramatical, posant l'atenció en si són oracions completes gramaticalment que permeten a l'infant expressa els seus missatges amb precisió.

2.3 Fa ús de vocabulari descriptiu variat: Observar la riquesa lèxica i la capacitat d'utilitzar paraules diverses per descriure els objectes, accions, situacions...

3. Claredat articulatòria: Posar atenció a la forma com l'infant produeix els sons, analitzant si la seva articulació els facilita la comprensió del missatge al receptor.

5. GRAELLA D'OBSERVACIÓ

INDICADOR	DESCRIPCIÓ DE LA CONDUCTA OBSERVABLE	SI	NO	A VEGADES	OBSERVACIONS
Comprensió oral	Comprèn les consignes de l'activitat sense necessitat que es repeteixi la informació constantment	X			En la seva majoria. Encara que alguns infants a mesura que avançava l'activitat perdien una mica el focus de la creació de la titella.
Expressió oral	Coherència en el discurs: té un ordre lògic, un fil conductor			X	Sobretot parlen mentre creen. En compartir a tothom ha sigut més difícil que parlin de forma més extensa i entenedora.
	Construcció de les oracions: fa ús de frases complertes s+v+complements			X	
	Fa ús d'un vocabulari descriptiu variat	X			
Claredat articulatòria	Pronuncia les paraules de manera entenedora	X			

6. ANÀlisi DE L'EVOLUCIÓ DEL PROCÉS

Mitjançant la graella elaborada i les dades recollides, podem concloure que, generalment, els alumnes de l'aula d'I5 tenen un nivell de desenvolupament del llenguatge oral adequat a l'edat, encara que com en totes les situacions, hi ha diversitat de nivells i algunes diferències.

En primer lloc, pel que fa a la comprensió oral tothom va entendre les indicacions sense necessitat que es repetissin constantment. Per tant, podem afirmar que tenen una bona capacitat d'entendre els missatges enviats per l'emissor i seguir les indicacions. Tot i això, sí que vaig detectar que va haver-hi alguns casos que van entendre i seguir les primeres indicacions, però a mesura que avançava el temps de creació de la titella perdien una mica l'objectiu de l'activitat, sense seguir de forma autònoma les indicacions donades, encara que després si fèiem preguntes per reconduir la seva actitud tornaven al focus i entenien perfectament les preguntes fetes pels adults.

En segon lloc, en relació amb l'expressió oral, els resultats van ser més diferents entre els infants. En la posada en comú va costar més identificar les construccions d'oracions completes, ja que les respostes van ser massa escarides.

6. ANÀLISI DE L'EVOLUCIÓ DEL PROCÉS

No obstant això, en el moment de creació de la titella es van desenvolupar converses més naturals i espontànies, on els infants es van esplaiar més i, per tant, vaig poder observar que els infants són capaços de parlar amb coherència en el discurs, mantenint un fil conductor i un ordre lògic. Encara que no sempre era d'aquesta manera, també em vaig adonar que hi havia alguns casos que mantenir una coherència en el diàleg costava més i, algunes vegades, començaven explicant sobre un tema i o bé no acabaven el que deien o bé canviaven de tema sense tenir gaire connexió. Aquest succés és habitual en aquestes edats, ja que estan en ple desenvolupament de les habilitats comunicatives i, en conseqüència, d'organitzar el discurs de manera estructurada. Finalment, en aquest apartat, encara que els infants no van fer gaire ús del vocabulari descriptiu, tots aquells alumnes a qui preguntàvem sobre les seves creacions de manera individual sí que tenien al capacitat d'explicar el que estaven fent, encara que també hi ha casos on necessitaven bastant acompanyament de preguntes de l'adult per explicar amb més detall el que havien construït.

6. ANÀLISI DE L'EVOLUCIÓ DEL PROCÉS

Per acabar, pel que fa a la claredat articulatòria, pràcticament tots els infants pronunciaven de forma bastant entenedora pràcticament totes les paraules a l'hora de parlar. Encara que hi ha casos específics que estan en plena etapa del desenvolupament per la claredat articulatòria i, en conseqüència, tinguin diverses paraules que no acaben de vocalitzar o pronunciar bé. A més, sobretot en la posada en comú, a causa del soroll etern i la poca projecció de veu dels infants, costava bastant entendre el que explicaven, encara que era més pel soroll ambiental que per la falta de claredat en els infants.

7. CONCLUSIONS INDIVIDUALS

Per concloure la nostra activitat, vam decidir optar per generar un espai especialment per fomentar el llenguatge on havien d'explicar les seves creacions i presentar-les davant de la resta del grup. La intenció era oferir-los una oportunitat per expressar-se verbalment, compartir el procés de creació de la seva titella i compartir el resultat final. D'aquesta forma, podíem observar els diferents aspectes relacionats amb el llenguatge.

No obstant això, a l'hora de portar a terme l'anàlisi del llenguatge del grup d'I5, em vaig adonar que els espais més enriquidors per analitzar eren els que es van generar en l'estona de la creació de la titella. En un principi, pot semblar una activitat plenament individual, però es van generar petites converses espontànies mentre compartien materials, demanaven ajuda o es comentaven entre iguals les creacions. En aquests moments, el llenguatge es produïa amb una finalitat real i significativa, fet que afavoria una expressió més espontània i menys condicionada per a situació.

7. CONCLUSIONS INDIVIDUALS

En canvi, en el moment de posada en comú se sentia que els infants potser notaven una mica de pressió per explicar-se i, per tant, no parlaven amb la mateixa fluïdesa i confiança. Aquest fet dificultava l'anàlisi del llenguatge en el moment de posada en comú. A més, en aquest tancament pocs infants van voler participar de manera voluntària i aquells que sí que es van animar acostumaven a fer intervencions breus. Tot això dificultava una anàlisi del llenguatge.

BIBLIOGRAFIA

- Mendel, L. (s.f.). *La importancia del lenguaje oral en educación infantil*. Academia.edu.
https://www.academia.edu/37822698/La_importancia_del_lenguaje_oral_en_educaci%C3%B3n_infantil
- Robles Sánchez, D., & Gómez López, S. (2021). *Programación general anual: Aula de Audición y Lenguaje. Curso 2021/2022*. CEIP Juan Carlos I.
https://www.murciaeduca.es/cpijuancarlosi/sitio/upload/PDOCENTE_AL_CURSO_21-22.pdf

CREATIVITAT

Luisina Sofía

Del Ministro

MOVIMENT MAKER
A L' EDUCACIÓ INFANTIL

QUÈ ÉS LA CREATIVITAT?

La creativitat és una forma de pensament que pot tenir mil formes diferents, i que ens fa donar un toc d'originalitat i divergència a les coses quotidianes. Està molt lligada a la imaginació i a “pensar fora del motlle”.

El procés creatiu té 4 fases:

1. **Preparació:** és el moment inicial quan explorem i investiguem les diferents possibilitats al voltant del que vulguem fer.
2. **Incubació:** és quan la nostra ment, tot i no ser-hi conscient, segueix pensant i assimilant les diferents idees.
3. **Il·luminació:** és el moment en què tot s'aclareix i es decideix quin serà el producte final.
4. **Verificació:** és el pas final, on avaluem i posem a prova la nostra idea.

El producte final després d'un procés creatiu pot no ser tangible, pot ser que sigui una idea, una dinàmica, etc. La majoria de productes busquen la millora o la novetat d'algun concepte.

PER QUÈ LA CREATIVITAT ÉS IMPORTANT PER L'APRENTATGE?

La creativitat és una de les competències més potents per a l'aprenentatge, perquè transforma la memorització passiva en un procés actiu i significatiu. Quan els infants creen, connecten conceptes de manera única, la qual cosa fixa millor el coneixement a llarg termini.

Amb la creativitat podem fer que la ment obtingui molts beneficis:

1. **Resolució de problemes:** estimula el pensament divergent per trobar diferents camins davant un repte i desenvolupa la flexibilitat mental per canviar d'estratègia si la primera falla.
2. **Millora de la plasticitat cerebral i memòria:** connecta diferents àrees del cervell en associar idees que semblaven inconnexes, genera un aprenentatge més profund perquè l'infant dona sentit propi a la informació i converteix conceptes abstractes en projectes, dibuixos o històries fàcils de recordar.
3. **Motivació intrínseca i autonomia:** augmenta l'interès de l'estudiant en permetre-li explorar i personalitzar la feina, fomenta la curiositat natural, que és el motor principal de qualsevol descobriment i redueix la por a l'error, ja que la creativitat entén l'equivocació com una fase del procés.

OBJECTIU DE L'OBSERVACIÓ

Els objectius de l'observació eren veure el procés de creació de la titella per veure el funcionament del pensament divergent, potenciar la imaginació i el joc simbòlic, la resolució de problemes tècnics a través del pensament convergent i, finalment, estimular la dimensió social i col·laborativa dels infants a través de la creativitat compartida.

INDICADORS DE COMPORTAMENT OBSERVABLES

- **Procés de creació de la titella**
 - En aquest indicador volem observar el procés creatiu dels infants i la capacitat que tenen de crear el personatge adaptant-se als materials proporcionats.
 - Conductes observables: té fluïdesa a l'hora d'escollir els materials, és capaç de ser flexible i adaptar les seves idees a la realitat, és capaç d'imaginar-se una imatge al seu cap abans de començar a crear, té curiositat per saber més de la història i és independent a l'hora de crear la seva titella.

- **Producte final de la titella**
 - Amb aquest indicador volem comprovar el producte final i la seva originalitat.
 - Conductes observables: és una titella original i diferent, li ha donat una identitat a la titella i ha fet servir diferents materials.
- **Relació amb la història**
 - Amb aquest indicador volem comprovar si els infants han sigut capaços de relacionar la titella amb la història que expliquem a l'inici.
 - Conductes observables: relaciona la història inicial amb la seva titella
- **Inspiració de l'entorn**
 - Aquí volem observar si els infants han pogut ser creatius autònomament per donar resposta al problema inicial o si han buscat inspiracions en companys o altres titelles.
 - Conductes observables: ha agafat idees dels companys, ha recreat una figura similar a l'exemple donat per les estudiants i ha fet una titella que pugui respondre o ajudar amb algun problema fictici.

INDICADOR	DESCRIPCIÓ DE LA CONDUCTA OBSERVABLE	SI	NO	A VEGADES
Procés de creació de la titella	Té fluïdesa a l'hora d'escollir els materials	X		
	És capaç de ser flexible i adaptar les seves idees a la realitat	X		
	És capaç d'imaginar-se una imatge al seu cap abans de començar a crear			X
	Té curiositat per saber més de la història			X
	És independent a l'hora de crear la seva titella			X
Producte final de la titella	És una titella original i diferent			X
	Li ha donat una identitat a la titella			X
	Ha fet servir diferents materials	X		
Relació amb la història	Relaciona la història inicial amb la seva titella			X
Inspiració de l'entorn	Ha agafat idees dels companys	X		
	Ha recreat una figura similar a l'exemple donat per les estudiants	X		
	Ha fet una titella que pugui resoldre o ajudar amb algun problema fictici			X

Observacions	Hi ha molts infants que s'inspiren en les titelles de mostra, però hi ha d'altres infants que han tingut una creativitat innovadora i han creat vaixells o elements per reparar el vaixell. Hi ha hagut infants que han barrejat idees de diferents titelles per crear la seva pròpia. A la majoria els hi ha costat relacionar-ho amb la història. En general els infants que han fet la titella en grup han fet productes semblants.
--------------	--

COOPERACIÓ

Aina Pernia

Què és la cooperació?

La cooperació es defineix també com a interdependència positiva, és una situació en la qual els individus només poden assolir els seus objectius si els altres també ho aconsegueixen.

No és una acció puntual que es fa en un moment concret, sinó una manera d'organitzar l'aprenentatge en què els resultats d'una persona estan connectats a les accions dels altres.

Perquè es pugui parlar de cooperació real, s'han de complir de manera conjunta cinc elements clau

- Interdependència positiva, que bàsicament és tenir objectius comuns amb la resta d'individus.
- Responsabilitat tant individual com col·lectiva.
- Interacció promotora, que hi hagi ajuda mútua, explicacions i suport.
- Habilitats socials fetes servir de manera correcta.
- Processament grupal, és a dir, una reflexió conjunta sobre com està funcionant el grup.

Cal tenir en compte que en educació infantil s'entén com un context relacional i vivencial, no com a estructura formal de treball en grup.

La cooperació es veu com una manera de relacionar-se i de conviure. Es tracta de crear un ambient a l'aula on l'altre sempre és vist com algú que em pot ajudar o a qui jo puc ajudar. Els infants no aprenen a cooperar perquè els expliquem què és la cooperació, l'aprenentatge es fa a través del cos, l'acció i el joc.

Per què és important la cooperació per a l'aprenentatge?

A través de la cooperació es garanteix major èxit de l'aprenentatge, treballar de manera conjunta assegura que l'estona de treball col·lectiu serveixi per a aprendre més i millor.

És important també, ja que és l'única estructura que permet que l'aula es transformi en un espai d'ajuda mútua. Es diferencia totalment de la competència i de l'individualisme, on l'èxit d'uns suposa el fracàs dels altres o on cadascú treballa de manera aïllada per obtenir els seus propis resultats.

Finalment, la seva importància esdevé perquè és una necessitat vital per als infants. En l'etapa infantil, la cooperació és important perquè, quan l'adult dissenya el context adequat, es transforma en una necessitat vital i significativa per a ells a través de reptes reals, com projectes comuns, jocs simbòlics compartits o construccions que no es poden resoldre ells sols.

Objectiu d'observació

Observar i registrar de quina manera els infants posen en joc els elements de la interdependència positiva, l'ajuda mútua i les habilitats socials durant la creació de les titelles, per tal d'identificar com la cooperació afavoreix la resolució conjunta de problemes de disseny i la construcció col·lectiva del joc simbòlic.

Indicadors de comportament observable

4.1. Participació (Interdependència positiva)

Definició: Implicació de l'infant en la creació de la seva pròpia titella des d'un espai de treball compartit, on la seva activitat individual està connectada amb la dels companys a través de la distribució dels materials i el desig de col·laborar en el projecte comú.

Fonamentació teòrica: Com assenyala Sharan (2010), a l'educació infantil l'aprenentatge cooperatiu s'entén com un context relacional i vivencial, no com una estructura formal. Tot i que el producte final (la titella) és d'elaboració individual, el context dissenyat per l'adult genera una interdependència positiva basada en la necessitat vital i significativa (Johnson & Johnson, 2009) de conviure, compartir un espai de creació i preparar les titelles per a un fi col·lectiu, com és el joc simbòlic compartit.

Conductes observables:

- Es manté concentrat en la creació de la seva titella mentre interacciona visualment o verbalment amb els companys de la taula.
- Mostra interès per acabar la seva titella sabent que el seu personatge formarà part del grup de titelles de la classe.

4.2. Compartir (Ús de materials)

Definició: Capacitat de l'infant per gestionar, distribuir i cedir els recursos decoratius i les eines disponibles a la taula, entenent que, tot i que fa una titella pròpia, els materials són un bé comú que cal compartir amb la resta per al benefici de tots.

Fonamentació teòrica: Segons Sharan (2010), a educació infantil la cooperació implica dissenyar entorns amb "materials que conviden a l'ús col·lectiu". L'ús de recursos limitats obliga els infants a utilitzar les seves habilitats socials (Johnson & Johnson, 2009) a través del cos i l'acció en temps real, aprenent a autoregular l'impuls d'acaparar i entenent que l'èxit del company en la seva titella individual també és important per al grup.

Conductes observables:

- Cedeix els materials al company quan aquest els demana, un cop ha acabat d'utilitzar-los.
- Accepta que els companys agafin materials que estan situats a prop del seu espai de treball a la taula.

4.3. Ajuda (Interacció promotora)

Definició: Accions directes de suport, guiatge i col·laboració (físiques o verbals) que un infant ofereix a un altre per facilitar la resolució d'un problema tècnic en la titella del company, o l'obertura per acceptar aquest suport en la creació de la seva pròpia.

Fonamentació teòrica: La interacció promotora (Johnson & Johnson, 2009) es manifesta quan els infants s'ajuden i s'animen de manera mútua. En una tasca de producció individual, l'aula es transforma en un espai d'ajuda mútua on el repte d'un infant activa la proactivitat de l'altre, convertint la cooperació en una necessitat relacional a través del cos i l'acció.

Conductes observables:

- Ofereix ajuda física de manera espontània al company en la creació de la titella.
- Accepta que un company intervingui, l'ajudi o el guïï quan es troba bloquejat.

4.4. Respecte (Habilitats socials)

Definició: Actitud d'escolta, reconeixement i consideració cap al ritme de treball, l'espai físic i les eleccions estètiques que fan els altres infants en les seves respectives titelles, evitant conductes de caràcter competitiu o individualista.

Fonamentació teòrica: L'aprenentatge cooperatiu és l'única estructura que transforma l'aula en un espai on l'altre és vist com un aliat i no com un rival (Johnson & Johnson, 2009). El respecte s'aprèn amb la convivència, en respectar el disseny i el ritme de la titella del company, l'infant aprèn a conviure i a valorar la diversitat dins de l'aula, entenent que cada aportació individual enriqueix el context del grup.

Conductes observables:

- Espera de manera tranquil·la que el company acabi de fer servir un material únic abans d'agafar-lo per a la seva titella.
- Respecta l'espai físic de la taula de l'altre i la seva titella en procés, sense tocar-la de manera disruptiva ni interferir negativament en la seva creació.

Graella d'observació

INDICADOR	DESCRIPCIÓ DE LA CONDUCTA OBSERVABLE	SÍ	NO	A VEGADES
Participació	Es manté concentrat en la creació de la seva titella mentre interacciona visualment o verbalment amb els companys de la taula.	X		
	Mostra interès per acabar la seva titella sabent que el seu personatge formarà part del grup de titelles de la classe.	X		
Compartir	Cedeix els materials al company quan aquest els demana, un cop ha acabat d'utilitzar-los.	X		
	Accepta que els companys agafin materials que estan situats a prop del seu espai de treball a la taula.	X		
Ajuda	Ofereix ajuda física de manera espontània al company en la creació de la seva titella.			X
	Accepta que un company intervingui, l'ajudi o el guiï en la seva titella quan es troba bloquejat.			X
Respecte	Espera de manera tranquil·la que el company acabi de fer servir un material únic abans d'agafar-lo per a la seva titella.	X		
	Respecte l'espai físic de la taula de l'altre i la seva titella en procés, sense tocar-la de manera disruptiva.	X		

Observacions	Alguns creen la titella sols i altres en grup Un infant rebutja l'ajuda Demanen ajuda quan o quan veuen que un infant necessita, de vegades s'ofereixen ajudar L'ha tret un material i s'han barallat, però la resolució ha estat immediata
--------------	--

6. ANALITZAR L'EVOLUCIÓ DEL PROCÉS DURANT EL JOC

El pas de la creació individual de la titella a la seva posada en acció dins del joc simbòlic ha permès observar una evolució clara en la dinàmica cooperativa dels infants. El procés s'ha desenvolupat en dues fases clarament diferenciades que mostren com la intencionalitat de l'adult transforma l'espai de l'aula:

Durant la primera fase de l'activitat, focalitzada en l'elaboració de la titella, el treball s'ha centrat en la producció pròpia. No obstant això, tal com s'ha registrat a les observacions, el fet que *"alguns creessin la titella sols i altres en grup"* demostra que l'aula va actuar com un context relacional lliure. Els infants que buscaven més autonomia van poder focalitzar-se en el seu propi repte, mentre que aquells que necessitaven contrastar idees, o que tenien dificultats per saber com realitzar les seves titelles, van agrupar-se espontàniament per oferir-se suport mutu i compartir estratègies. Un exemple clar d'això es va donar amb dos infants que, com que no sabien com crear una titella, van decidir dissenyar directament el vaixell; d'aquesta manera, cadascú va realitzar el seu propi vaixell seguint i integrant les idees de l'altre.

En la segona fase, un cop finalitzades les titelles, el comportament dels infants va evolucionar de manera natural cap a la cooperació activa. En activar-se el joc simbòlic, les titelles van deixar de ser "objectes individuals" per passar a ser els amics de la Kaila i poder ajudar-la a arreglar el vaixell; és a dir, van esdevenir els personatges d'una història comuna. Va ser en aquest precís moment on es va fer palesa la teoria de Sharan (2010): el joc cooperatiu no va sorgir del buit, sinó que va ser el resultat directe d'haver compartit prèviament l'espai, els materials i el desig d'interaccionar. El repte col·lectiu (ajudar la Kaila) va transformar les produccions individuals en una eina de cooperació vital, on coordinar les accions dels personatges era indispensable per assolir l'objectiu compartit.

7. CONCLUSIONS

Un cop realitzada l'observació, podem confirmar la tesi de Sharan (2010) i Johnson & Johnson (2009) que la cooperació a infantil no s'estructura de manera formal, sinó com un clima d'aula. Tot i que l'elaboració va ser un repte individual on cadascú feia la seva pròpia titella, la distribució de materials a les taules i l'objectiu col·lectiu final van forçar els infants a organitzar-se de manera natural.

Les dades de la graella reflecteixen fidelment el moment evolutiu dels infants. Mentre que les conductes d'oferir ajuda física o idees sorgeixen fàcilment davant dels reptes dels companys, l'ítem d'acceptar l'ajuda s'ha registrat amb un "a vegades", arribant-se a observar que "un infant rebutja l'ajuda". Això no s'ha d'interpretar com un fracàs de la cooperació, sinó com la convivència lògica entre el desig de l'infant de demostrar-se capaç de resoldre la seva titella tot sol i l'obertura a la interacció promotora. El gran valor d'aquesta experiència és que l'aula va permetre lliurement ambdós ritmes, acceptant com a correctes totes dues formes de treballar.

L'anècdota recollida a les observacions, com per exemple "L'ha tret un material i s'han barallat, però la resolució ha estat immediata", és una evidència de com els contextos d'interdependència positiva eduquen per si mateixos. En lloc de requerir una intervenció reguladora o sancionadora de l'adult, el desig intrínsec de continuar amb la creació de la titella i de participar en la creació dels amics de la Kaila va actuar com un motor d'autoregulació. Els infants van resoldre el conflicte de manera directa a través de l'acció i el cos, consolidant l'ús de les seves pròpies habilitats socials.

L'evolució del procés demostra que el joc cooperatiu no sorgeix de manera espontània sense un marc significatiu. L'aparició de la Kaila i la necessitat d'arreglar el vaixell van desplaçar definitivament el focus de l'individualisme cap a la cooperació pura; va ser el pas de "la meua titella" a "els amics de la Kaila".

En conclusió, el treball de cooperació demostra que a educació infantil, cooperar és conèixer en l'acció. Dissenyar espais lliures on els objectius individuals sumen per a un projecte simbòlic comú és la millor garantia per a un aprenentatge ric, cohesionat i plenament significatiu.

Quins són els resultats obtinguts?

Hem tingut uns resultats molt positius, ja que els infants van mostrar la seva gran capacitat de rebre indicacions i, sobretot, de la seva creativitat. En un principi, els infants es van mostrar més perduts sobre com començar a crear, però mitjançant l'exploració dels diferents materials i l'observació de les titelles referents que vam portar nosaltres de casa ja van començar a crear de forma lliure. Les titelles van ser molt diverses entre elles, ja que alguns infants sí que van agafar bastant de referent els nostres exemples, però d'altres van anar més per lliure.

En el cas de la posada en comú sí que va costar més la presentació de les titelles sobretot perquè pocs infants van arribar a pensar un nom per la titella i, per tant, en el moment de la presentació tampoc tenien gaire idea que dir i va ralentitzar el procés i que molts desconnectessin en aquesta part de l'activitat.

Avaluació de la proposta

Un cop implementada la proposta, considerem que el desenvolupament general de l'activitat va ser satisfactori i que es van assolir els objectius plantejats. La participació dels infants va ser activa i implicada, mostrant interès davant del repte de crear nous personatges a partir dels materials proporcionats.

Un dels aspectes més enriquidors de l'experiència va ser la diversitat de respostes i produccions que van sorgir. Cada infant va abordar el procés creatiu de manera diferent, aportant idees pròpies i originals, fet que va evidenciar la importància d'oferir espais oberts que afavoreixin la imaginació, l'expressió i la presa de decisions.

Tanmateix, després de dur a terme l'activitat, considerem que seria necessari replantejar-ne el tancament. Aquesta fase ens va quedar menys estructurada del que havíem previst i no va permetre recollir ni compartir amb profunditat les titelles creades. Si tornéssim a realitzar l'activitat, dedicariem més temps i planificació a aquest moment final per tal de donar un sentit és elevat al tancament a l'activitat.

En conjunt, valorem molt positivament la proposta, tant per la implicació mostrada pels infants com per les oportunitats de creativitat i cooperació.

Conclusions

La implementació de la proposta maker ha demostrat que els infants aprenen de manera més significativa quan estan en un espai lúdic i poden experimentar, crear i prendre decisions a partir de materials reciclats i inespecífics. La proposta ha potenciat la motivació activa, la creativitat, l'autonomia i la implicació dels infants, alhora que ha contribuït al desenvolupament de diferents processos d'aprenentatge que actuen de manera interrelacionada, com la motivació, la cooperació...

Pel que fa a l'atenció, s'ha observat que els infants són capaços de mantenir la concentració i recuperar-la després de petites distraccions quan la proposta és motivadora, manipulativa i adaptada al seu nivell evolutiu. Tot i això, encara necessiten l'acompanyament de l'adult per regular les emocions, gestionar els torns i reduir l'impacte de determinades distraccions externes.

Respecte a la percepció, aquesta ha estat present durant tota l'activitat i s'ha evidenciat especialment a través de la percepció multimodal, ja que els infants han integrat simultàniament la vista, el tacte, el llenguatge i l'acció per comprendre els materials i donar sentit a les seves creacions. També s'ha confirmat la importància de la percepció corporal, espai-temporal i social en els processos de planificació, exploració i interacció amb els companys.

Conclusions

A més, la motivació ha estat un element clau durant tota la sessió. La possibilitat d'escollir materials, experimentar lliurement i crear una producció pròpia ha afavorit principalment la motivació intrínseca, l'interès per la tasca i la persistència davant dels reptes que han anat apareixent.

Pel que fa a la cooperació, els infants han compartit materials, idees i descobertes durant el procés de creació, mostrant capacitats inicials de col·laboració i ajuda entre iguals. Tot i que en algunes situacions encara necessiten mediació adulta per gestionar conflictes o respectar els espais compartits, l'activitat ha afavorit les interaccions socials positives i la construcció conjunta d'aprenentatges.

El llenguatge ha actuat com una eina fonamental per expressar idees, verbalitzar observacions, explicar les pròpies creacions i comunicar-se amb els companys i les mestres.

Paral·lelament, la creativitat ha estat present en les decisions que han pres sobre l'ús dels materials, la resolució dels reptes plantejats i la construcció de les titelles, demostrant la capacitat dels infants per imaginar, transformar objectes i generar solucions originals a partir de recursos senzills.

Conclusions

En definitiva, l'activitat mostra que la metodologia maker ofereix un espai educatiu ric i estimulant per a l'etapa d'Educació Infantil, ja que afavoreix simultàniament l'atenció, la percepció, la motivació, la comunicació, la creativitat i la cooperativitat. Aquesta proposta demostra que els aprenentatges es construeixen de manera global i significativa quan els infants poden actuar, experimentar, compartir i reflexionar sobre les seves pròpies creacions.

Aplicabilitat i transferència

Aquesta activitat és fàcilment transferible a la vida quotidiana i a altres contextos educatius, ja que desenvolupa habilitats que els infants utilitzen en el seu dia a dia. Durant el joc, els nens i nenes fan ús del llenguatge per comunicar idees, expressar opinions i interactuar amb els mateixos companys. A més, la utilització de materials reciclats fomenta la consciència ambiental i ensenya a donar nous usos als objectes de l'entorn. L'activitat també potencia la creativitat, ja que els infants imaginem, experimentem i construeixen noves propostes a partir dels materials disponibles. Finalment, afavoreix la capacitat de planificar, resoldre problemes i generar idees noves, competències que poden aplicar tant a l'escola com en situacions de la seva vida real.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Rudolf Steiner i la pedagogia Waldorf:

<https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/4166450.pdf>

- Pensament divergent, Guilford:

<https://repositorio.uns.edu.pe/handle/20.500.14278/4113>

- Benefici de l'educació artística:

<https://dau.url.edu/bitstream/handle/20.500.14342/1490/Article%20definitiu-Cl%c3%a0udia%20Barber%c3%a0.pdf?sequence=6&isAllowed=y>

- Psicomotricitat

<https://books.google.com.pe/books?id=nTLBnz9WP5gC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>

- Creativitat en els infants

<https://www.revistadepsicologiayeducacion.es/pdf/121.pdf>